

**KONFERENCE PAR PIEVIENOŠANOS
EIROPAS SAVIENĪBAI
– MOLDOVAS REPUBLIKA –**

**Briselē, 2026. gada 12. oktobrī
(OR. en)**

**AD 81/1/26
REV 1**

LIMITE

CONF-MD 19

PIEVIENOŠANĀS DOKUMENTS

Temats: EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA
– 3. kopa: Konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme

PIEVIEŅOŠANĀS SARUNAS

Moldovas Republika

ES KOPEJĀ NOSTĀJA

(ņemot vērā Moldovas sarunu nostāju AD 31/26 CONF-MD 6)

Sarunu kopa: 3

Konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme

Ietver sadaļas: 10. – Digitālā pārveide un mediji, 16. – Nodokļi, 17. – Ekonomikas un monetārā politika, 19. – Sociālā politika un nodarbinātība, 20. – Uzņēmējdarbības un rūpniecības politika, 25. – Zinātne un pētniecība, 26. – Izglītība un kultūra, 29. – Muitas savienība

Šī Eiropas Savienības nostāja ir balstīta uz tās vispārējo nostāju Moldovas pievienošanās konferencei (AD 11/24 CONF-MD 2), un uz to attiecas konferencē apstiprinātie sarunu principi, īpaši:

- jebkurš Moldovas vai ES paustais viedoklis par konkrētu sarunu sadaļu nekādā gadījumā neskars nostāju, kāda var būt par citām sadaļām;
- vienošanās – pat daļējas vienošanās –, kas panāktas sarunās par konkrētām sadaļām, nevar uzskatīt par galīgām, kamēr nav panākta vienošanās par visām sadaļām,

kā arī sarunu programmas 5., 12., 42., 49., 50., 51. un 52. punktā izklāstītās prasības.

ES mudina Moldovu turpināt pieskaņošanas procesu ES *acquis* un to efektīvi īstenot un izpildīt, un kopumā jau pirms pievienošanās izstrādāt politiku un instrumentus, kas pēc iespējas vairāk līdzinātos ES politikai un instrumentiem.

ES atzīmē, ka Moldova savā nostājā AD 31/26 CONF-MD 6 ir piekritusi 3. kopas ES *acquis*, kāds tas bija spēkā 2026. gada 7. oktobrī, un paziņo, ka līdz dienai, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai, tā būs gatava to īstenot, izņemot attiecībā uz tām jomām 10. un 16. sadaļā, kurās Moldova ir lūgusi pārejas laiku, kā izklāstīts tālāk tekstā.

Sniedzot vispārīgu atbildi uz Moldovas lūgumiem piešķirt pārejas laiku un atkāpes, ES atgādina par savu vispārējo sarunu nostāju, proti, pārejas pasākumus piešķir izņēmuma gadījumā, to darbības laiks un apjoms ir ierobežots un tiem pievieno plānu ar skaidri noteiktiem posmiem ES *acquis* piemērošanai. Tajos nedrīkst paredzēt grozījumus ES noteikumos vai politikā, ar tiem nedrīkst likt šķēršļus šo noteikumu vai politikas pienācīgai darbībai vai izraisīt būtisku konkurences izkropļojumu iekšējā tirgū.

1. 10. sadaļa – Digitālā pārveide un mediji

ES atzinīgi vērtē Moldovas labi strukturēto **institucionālo struktūru un tiesību aktu pieskaņošanas** augsto līmeni. ES atzīmē Moldovas progresu digitālās pārveides jomā, jo īpaši attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu digitalizāciju. ES aicina Moldovu nodrošināt stabilu uzraudzības mehānismu, lai sekotu līdzi progresam, kas panākts valsts digitālās pārveides stratēģijas ietvaros, pamatojoties uz ES digitālās ekonomikas un sabiedrības indeksa (DESI) rādītājiem. ES pozitīvi vērtē Moldovas jauno likumu par kiberdrošību, kas daļēji pieskaņots TID 2 direktīvai ¹.

ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* **elektronisko sakaru un informācijas tehnoloģiju** jomā. ES atzinīgi vērtē Moldovas centienus pieskaņoties Eiropas Elektronisko sakaru kodeksam ², izmantojot likumprojektu par elektroniskajiem sakariem, vienlaikus ES mudina Moldovu panākt turpmāku progresu arī attiecībā uz Atvērtā interneta regulas ³ un Gigabitiskās infrastruktūras akta ⁴ transponēšanu. ES atzinīgi vērtē Moldovas pieskaņošanas ES viesabonēšanas *acquis*, kas tai 2026. gada 1. janvārī ļāva pievienoties zonai “viesabonēšana kā mājās”. ES uzsver, ka Moldovai būtu jānodrošina pilnīga pieskaņotība ES *acquis* attiecībā uz ģeogrāfisko bloķēšanu ⁵ un citiem diskriminācijas veidiem iekšējā tirgū klientu valstspiederības, dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ. Turklāt ES mudina Moldovu īstenot 5G kiberdrošības rīkkopas pasākumus (izmantojot visus nepieciešamos tiesību aktus) un pieskaņoties *UHF* lēmumam ⁶.

ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* **digitālo pakalpojumu** jomā. ES mudina Moldovu turpināt centienus pilnībā pieskaņoties ES *acquis* šajā jomā.

¹ Direktīva (ES) 2022/2555.

² Direktīva (ES) 2018/1972.

³ Regula (ES) 2015/2120.

⁴ Regula (ES) 2024/1309.

⁵ Regula (ES) 2018/302.

⁶ Lēmums (ES) 2017/899.

ES atzīmē Moldovas daļējo pieskaņošanos ES *acquis* **datu** jomā. ES aicina Moldovu pastiprināt centienus pieskaņoties ES *acquis* šajā jomā, jo īpaši Datu aktam un Datu pārvaldības aktam.

ES norāda, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* **digitālās uzticamības un kiberdrošības** jomā. ES mudina Moldovu virzīties uz pilnīgu pieskaņošanos ES digitālās identitātes satvara regulai un pieskaņoties ES 5G kiberdrošības rīkkopai.

ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* **audiovizuālo mediju pakalpojumu** jomā. ES atzīmē, ka Moldovas plāni atbilst ES politikas satvariem. ES mudina Moldovu turpināt leģislatīvo un institucionālo reformu centienus tādās jomās kā žurnālistu aizsardzība, mediju regulatora neatkarība, īpašumtiesību pārredzamība un valsts reklāmas regulējums. Turklāt ES mudina Moldovu stiprināt savu regulatīvo iestāžu administratīvās spējas, lai varētu efektīvi īstenot un izpildīt Audiovizuālo kodeksu. ES aicina Moldovu pilnībā izmantot programmu “Digitālā Eiropa”.

ES atzīmē, ka Moldova nav pieskaņojusies ES *acquis* **pusvadītāju** jomā. ES mudina Moldovu veikt nepieciešamos pasākumus virzībā uz pieskaņošanos.

ES atzīmē, ka Moldova nav pieskaņojusies ES *acquis* **mākslīgā intelekta** jomā. ES mudina Moldovu veikt nepieciešamos pasākumus virzībā uz pieskaņošanos. ES atzinīgi vērtē to, ka Moldova ir ieviesusi tiesisko un stratēģisko satvaru **korupcijas apkarošanai digitālās pārveides jomā**. ES aicina Moldovu stiprināt spējas un uzlabot izpildi. Turklāt iecelšanas procedūras attiecībā uz regulatīvajām iestādēm tai ir jāpieskaņo ES standartiem.

ES ņem vērā Moldovas lūgumus piešķirt pārejas laiku attiecībā uz šīs sadaļas *acquis*. Konkrētāk:

- a) Moldova lūdz sešu gadu pārejas laiku no pievienošanās dienas vai līdz 2035. gada 31. decembrim Kibernetikas akta pilnīgai īstenošanai.

ES ņem vērā Moldovas sniegto informāciju, ar kuru tā pamato lūgumu. ES ierosina atgriezties pie šā lūguma vēlākā pievienošanās sarunu posmā. Tikmēr ES joprojām ir gatava atbalstīt Moldovu tās centienos panākt atbilstību Kiberneturības aktam.

- b) ES atzīmē, ka pēc pieskaņošanās attiecīgajam *acquis* ar mērķi līdz 2027. gada decembrim īstenot ES 5G rīkkopu, Moldova lūdz pārejas laiku, lai no esošajiem tīkliem pakāpeniski izņemtu augsta riska piegādātāju aprīkojumu, pamatojoties uz laiku no 2025. līdz 2026. gadam veiktu pētījumu.

ES ierosina atgriezties pie šā lūguma pēc tam, kad būs iesniegti pētījuma rezultāti.

- c) ES arī atzīmē, ka Moldova var pieprasīt papildu pārejas laikus attiecībā uz Mākslīgā intelekta aktu, Datu aktu, Datu pārvaldības aktu un Mikroshēmu aktu.

ES ierosina atgriezties pie šiem lūgumiem vēlākā pievienošanās sarunu posmā. Tikmēr ES aicina Moldovu turpināt tiesību aktu pieskaņošanu.

2. 16. sadaļa – Nodokļi

ES atzīmē, ka Moldovas tiesiskais regulējums ir daļēji pieskaņots ES *acquis* pievienotās vērtības nodokļu (PVN) jomā. ES aicina Moldovu pieskaņot savus valsts tiesību aktus par PVN ES *acquis*, jo īpaši pārskatot atbrīvojumus no PVN, nodokļa maksātāju definīciju, noteikumus par pakalpojumu sniegšanas vietu, atbrīvojumu un nulles likmes darījumu tvērumu, atskaitījumus, obligātos īpašos režīmus, samazinātu PVN likmju piemērošanu un izveidojot efektīvu PVN atmaksas sistēmu, kā arī stiprinot PVN administrēšanas sistēmu. Moldovai (līdz 2026. gada beigām) būtu jāiesniedz rīcības plāns par pieskaņošanas *acquis*, pamatojoties uz tādu fiskālo stimulu sistēmisku izmaksu un ieguvumu izvērtējumu, kas kalpo stratēģisko investīciju mērķiem un kas apdraud ieņēmumu iekasēšanu un/vai izkropļo konkurenci.

ES uzsver, ka Moldovai savi tiesību akti būtu jāpieskaņo ES *acquis* attiecībā uz automobiļu nodokļiem, kapitāla piesaistīšanu un akcīzes nodokļiem energoproduktiem, tabakai un alkoholam. Tas ietver grafika pieņemšanu un īstenošanu attiecībā uz pakāpenisku pieskaņošanu ES akcīzes nodokļa likmēm alkoholam, tabakai un energoproduktiem.

ES pieņem zināšanai Moldovas lūgumu piešķirt pārejas laikus, lai tā varētu panākt atbilstību ar PVN *acquis* un atgādina, ka jebkura novirze no ES PVN sistēmas attiecībā uz piegādēm, par kurām uzliek nodokli, un likmēm varētu ietekmēt Savienības pašas resursus, kuru aprēķinu bāze būtu jāpielāgo saskaņā ar attiecīgo *acquis*.

Konkrēti, Moldova lūdz šādus pārejas laikus no **PVN *acquis***:

- a) **Četru gadu** pārejas laiks no pievienošanās dienas attiecībā uz atbrīvojumu no PVN piemērošanas, bez tiesībām atskaitīt nodokli par zemes un mājokļa īpašuma pārdošanu un nomu. Moldova uzskata, ka šis lūgums ir nepieciešams, lai izvairītos no tirgus izkropļojumiem un novērstu pēkšņu nekustamā īpašuma cenu pieaugumu, kas varētu negatīvi ietekmēt mājokļu pieejamību cenas ziņā un tirgus stabilitāti. Moldova apgalvo, ka ierosinātais pārejas režīms nodrošinātu nepieciešamo laiku, kas vajadzīgs, lai piemērotu ietekmes mazināšanas mehānismus iespējamiem cenu pieaugumiem un kompensētu ietekmi uz reālās pirktspējas līmeni.

ES aicina Moldovu izskatīt iespēju piemērot samazinātas likmes kā alternatīvu atbrīvojumam. ES uzskata, ka mērķus, kas pamato lūgumu, var sasniegt, izstrādājot pasākumus, kuri atbilst ES PVN jomas *acquis*. ES atgādina, ka PVN direktīvā jau ir paredzēti daži atbrīvojumi attiecībā uz ēkām un zemi, uz kuras tās atrodas, un attiecībā uz neapbūvētu zemi.

Piemērojamo PVN režīmu nosaka zemes vai ēkas kvalifikācija. ES ņem vērā mērķi aizsargāt sociālos mājokļus un citas kategorijas. Tomēr ES uzskata, ka, ņemot vērā Direktīvas 2006/112/EK 98. panta 2. punkta a) apakšpunktu un III pielikuma 10. punktu, kuros samazinātas likmes nekustamā īpašuma nozarei ir noteiktas kā sociālās politikas daļa, šā mērķa sasniegšanai nav vajadzīga atkāpe. Tāpēc ES uzskata, ka nav vajadzīgi papildu pārejas režīmi, jo PVN direktīva nodrošina vajadzīgo elastību.

- b) **Desmit gadu** pārejas laiks no pievienošanās dienas attiecībā uz PVN piemērošanu **komunālajiem pakalpojumiem un elektroenerģijas piegādei dzīvojamām ēkām**. Lai veicinātu raitu pāreju un dotu valdībai pietiekami daudz laika īstenot mērķorientētu atbalstu mazaizsargātām māsaimniecībām, atbrīvojumiem no PVN tiek lūgts pārejas laiks līdz 2037. gadam. Moldova uzskata, ka šis lūgums ir nepieciešams, lai iedzīvotāju pirktspēja varētu pakāpeniski pielāgoties. Turklāt, lai vēl vairāk mazinātu pieaugošo komunālo pakalpojumu izmaksu ekonomisko un sociālo ietekmi, Moldova trīs gadu laikā no 2037. līdz 2039. gadam pakāpeniski ieviestu samazinātu PVN likmi 5 % apmērā komunālajiem pakalpojumiem. Saskaņā ar šo plānu samazinātā PVN likme katru gadu tiks piemērota jaunam komunālo pakalpojumu veidam.

ES uzskata, ka mērķus, kas pamato lūgumu, var sasniegt, izstrādājot pasākumus, kuri atbilst ES PVN jomas *acquis*. ES uzskata, ka lūgums piešķirt atbrīvojumu no PVN līdz 2037. gadam nav vajadzīgs, ņemot vērā Direktīvas 2006/112/EK 98. panta 2. punkta a) apakšpunktu un III pielikuma 2., 18. un 22. punktu, kuros paredzētas samazinātas likmes komunālajiem pakalpojumiem un elektroapgādei un ūdensapgādei. Tādēļ ES aicina Moldovu izpētīt iespēju piemērot samazinātas likmes kā alternatīvu atbrīvojumam (kas varētu radīt konkurences izkropļojumus) un nekavējoties īstenot grafiku, lai pakāpeniski pieskaņotos ES minimālajām likmēm. Turklāt ES atgādina, ka saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvu Komisija var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs. ES aicina Moldovu, ņemot vērā šos apsvērumus, pārskatīt ierosināto grafiku, kas paredzēts, lai panāktu pieskaņotību *acquis*.

- b) **Piecu gadu** pārejas laiks no pievienošanās dienas attiecībā uz atbrīvojumu no PVN piemērošanas **lauksaimnieciskās ražošanas resursiem un aprīkojumam**. Šajā laikposmā Moldova saglabās spēkā esošos atbrīvojumus, lai atbalstītu lauksaimniecības nozares pielāgošanos ES iekšējā tirgus fiskālajiem un tirgus apstākļiem. Moldova paskaidro, ka šis pasākums ir būtisks, lai nodrošinātu lauksaimniecības nozares modernizāciju, ražošanas izmaksu samazināšanu primārajiem ražotājiem un konkurētspējas stiprināšanu lauku apvidos. Pārejas laiks ļaus pakāpeniski pielāgoties PVN Direktīvai 2006/112/EK, vienlaikus aizsargājot Moldovas lauksaimniecības ekonomikas sociālekonomisko ilgtspēju.

ES uzskata, ka mērķus, kas pamato lūgumu, var sasniegt, izstrādājot pasākumus, kuri atbilst ES PVN jomas *acquis*. ES aicina Moldovu pārskatīt savu lūgumu un apsvērt tādus alternatīvus politikas pasākumus lauksaimniecības nozares atbalstam, jo īpaši, izmantojot vienotas likmes kompensācijas procentus saskaņā ar kopējo vienotas likmes režīmu lauksaimniekiem, kas būtu pieskaņoti PVN direktīvai.

Kopumā, ņemot vērā iepriekš izklāstītos iemeslus, ES aicina Moldovu pārskatīt savus a)–c) punktā minētos lūgumus piešķirt pārejas laiku attiecībā uz PVN *acquis*.

Moldova arī lūdz šādus pārejas laikus attiecībā uz **akcīzes *acquis***:

- c) **Piecu gadu** pārejas laiks no pievienošanās dienas attiecībā uz akcīzes nodokļa likmes pakāpenisku palielināšanu dīzeļdegvielai, lai sasniegtu ES minimālo nodokļu līmeni, kas piemērojams motordegvielai, proti EUR 330 par 1000 litriem, kā noteikts Enerģijas nodokļu direktīvā 2003/96/EK.

ES pieņem zināšanai šo lūgumu. ES uzskata, ka, pirms tā varēs pieņemt nostāju par šo lūgumu, Moldovas ierosinātais grafiks, kas paredzēts, lai pieskaņotos *acquis*, būtu jāpārskata, ņemot vērā šādu zemāku likmju iespējamo pārrobežu ietekmi. ES aicina Moldovu savlaicīgi īstenot grafiku, lai pakāpeniski pieskaņotos ES minimālajām likmēm, un ierosina pie šā lūguma atgriezties, tiklīdz šāds grafiks būs pārskatīts.

Moldova arī pieprasa šādus pārejas laikus saistībā ar **tiešo nodokļu *acquis***, proti, no Padomes Direktīvas (ES) 2022/2523, attiecībā uz īpašajiem nodokļu režīmiem tās brīvajās ekonomiskajās zonās un IT parkos:

- a) **Piecu gadu** pārejas laiks no pievienošanās dienas attiecībā uz brīvo ekonomisko zonu nodokļu režīma pakāpenisku atcelšanu. Šis pārejas laiks kopumā ietekmētu 52 ekonomikas dalībniekus, ļaujot tiem pabeigt esošās darbības, kā plānots un juridiski saskaņots ar valdību.

- b) **Sešu gadu** pārejas laiks no pievienošanās dienas attiecībā uz IT parka nodokļu režīma pakāpenisku atcelšanu. Moldova skaidro, ka šis nodokļu režīms bija paredzēts kā vienreizēja pieeja, kas piemērojama uz ierobežotu laikposmu – no 2016. gada līdz 2035. gada beigām. Tā uzskata, ka pārejas laiks ir nepieciešams, lai varētu sasniegt 10 ekonomiskos rezultātus, kurus paredzēts sasniegt, īstenojot šo preferenciālo nodokļu režīmu.

ES pieņem zināšanai šo lūgumu. ES lūdz Moldovu sniegt vairāk informācijas par brīvajā ekonomiskajā zonā un IT parkā piemērojamajiem nodokļu režīmiem, lai nākotnē varētu apspriesties ar Rīcības kodeksa jautājumu grupu (uzņēmējdarbības nodokļi) ar mērķi novērtēt attiecīgos nodokļu režīmus un precizēt, vai noteikumi nav kaitējoši preferenciāli nodokļu režīmi vai vispārēji piemērojami nodokļu elementi Rīcības kodeksa darbības jomā. Turklāt ES pieprasa papildu informāciju par galīgo mātesuzņēmumu skaitu Padomes Direktīvas (ES) 2022/2523 3. panta nozīmē, lai pārliecinātos, vai Moldova, iespējams, varētu izvēlēties atlikt ienākuma iekļaušanas noteikuma (*IIR*) un nepietiekami apliktas peļņas noteikuma (*UTPR*) piemērošanu. ES uzsver, ka Moldovai kā kandidātvalstij ir jāpanāk, lai noteikumi attiecībā uz brīvajām ekonomiskajām zonām un IT parkiem atbilstu ES *acquis*.

ES atgādina, ka tiešo nodokļu jomā tiesību akti vēl ir pilnībā jāpieskaņo ES *acquis*, tostarp Apvienošanas un iegādes direktīvai ⁷, Mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumu direktīvai ⁸, Procentu un honorāru maksājumu direktīvai ⁹, Nodokļu apiešanas novēršanas direktīvai (*ATAD*) ¹⁰, 2. pīlāra direktīvai ¹¹, Direktīvai par strīdu izšķiršanas mehānismu ¹². ES uzsver, ka attieksmei pret visiem nodokļu subjektiem, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību, ir jābūt vienādai un līdz pievienošanās brīdim ir jāatceļ visi valsts nodokļu tiesību akti, kas diskriminē nodokļu maksātājus nerezidentus salīdzinājumā ar nodokļu maksātājiem rezidentiem.

⁷ Padomes Direktīva 2009/133/EK.

⁸ Padomes Direktīva 2011/96/ES.

⁹ Padomes Direktīva 2003/49/EK.

¹⁰ Padomes Direktīva 2016/1164/ES.

¹¹ Padomes Direktīva 2022/2523/ES.

¹² Padomes Direktīva 2017/1852/ES.

ES atzīmē, ka Moldovas nodokļu sistēmai ir zems pieskaņotības līmenis administratīvās sadarbības un nodokļu jomā un ka tā ir mēreni sagatavota digitalizācijas jomā. ES uzsver, ka Moldovai ir jānodrošina pienācīgas administratīvās spējas un nodokļu administrācijas integritāte. ES atgādina, ka Moldovai ir jāstiprina centieni panākt starpsavienojumu un sadarbību ar ES nodokļu IT sistēmām.

ES atzinīgi vērtē to, ka Moldova ir ieviesusi struktūras un rīkus, lai novērstu korupciju nodokļu sistēmā. ES uzsver, cik svarīgi ir turpināt novērst korupcijas gadījumus, kas saistīti ar nodokļiem, un saukt pie atbildības par tiem. ES arī mudina Moldovu nostiprināt ar nodokļiem saistītu korupcijas gadījumu pārraudzības sistēmas un stiprināt tiesībsardzības iestāžu spējas izmeklēt šos gadījumus un saukt pie atbildības par tiem.

17. sadaļa – Ekonomikas un monetārā politika

ES atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz monetāro politiku Moldovai ir augsts pieskaņotības līmenis ES *acquis* par aizliegumu publiskajam sektoram privileģēti piekļūt finanšu iestādēm. ES atzīmē, ka Moldovas tiesību akti ir daļēji pieskaņoti ES *acquis* par centrālās bankas neatkarību un par publiskā sektora monetārās finansēšanas aizliegumu. ES aicina Moldovu veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību centrālās bankas funkcionālajai, institucionālajai, personiskajai un finansiālajai neatkarībai. ES uzsver, ka Moldovai ir jāpastiprina centieni, lai nodrošinātu, ka Moldovas Valsts bankas (*NBM*) mērķi ir pieskaņoti ES *acquis*, un lai garantētu Moldovas Valsts bankas vadītāja un Moldovas Valsts bankas lēmumu pieņemšanas struktūru pilnīgu personisko neatkarību, un ka Moldovai ir arī jāveic pasākumi, lai nepieļautu valdības vai parlamenta iejaukšanos Moldovas Valsts bankas struktūru un locekļu darbā. ES atgādina, ka Moldovai ir jānodrošina, ka Moldovas Valsts banka pilnībā ievēro monetārās finansēšanas aizliegumu un privileģētas piekļuves aizliegumu.

Kā paredzēts sarunu programmā, Moldova pēc pievienošanās uzreiz nekļūs par eurozonas un Eurosistēmas dalībvalsti.

ES atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz ekonomikas politiku Moldova ir guvusi panākumus fiskālās pārvaldības stiprināšanā. ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusi valsts tiesību aktus ES *acquis* attiecībā uz **makroekonomikas** prognozēm, grāmatvedību un statistiku, skaitliskajām fiskālajām normām, vidēja termiņa budžeta struktūrām, neatkarīgām fiskālām iestādēm, vispārējās valdības finanšu pārredzamību un makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru. ES uzsver, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai uzlabotu Moldovas publisko grāmatvedības sistēmu un valdības finanšu statistiku, izveidotu neatkarīgu fiskālo iestādi un stiprinātu tās makroekonomikas un budžeta prognozēšanas procesu, izmantojot integrētu prognozēšanas sistēmu, un stiprinātu tās vidēja termiņa budžeta struktūru. ES uzsver, ka būs vajadzīgi turpmāki centieni, lai makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros nodrošinātu visu attiecīgo datu savlaicīgumu un kvalitāti. ES uzsver, ka Moldovai budžeta tiesību akti un prakse ir jāpieskaņo prasībām, kas noteiktas ES *acquis* attiecībā uz valsts budžeta struktūrām.

ES atzinīgi vērtē to, ka Moldova ir ieviesusi leģislatīvo un institucionālo satvaru **cīņai pret korupciju** ekonomikas un monetārajā politikā. ES mudina Moldovu gūt progresu tā īstenošanā, kā arī korupcijas novēršanā un amatpersonu godprātības nodrošināšanā.

19. sadaļa – Sociālā politika un nodarbinātība

ES atzīmē Moldovas daļējo pieskaņošanos **Eiropas sociālo tiesību pīlāram**. ES atzīmē, ka Moldova ir apņēmusies ievērot ES politiku un principus, kas nosaka tās sociālo politiku un nodarbinātības politiku. ES aicina Moldovu strādāt pie tā, lai panāktu lielāku pieskaņotību Eiropas sociālo tiesību pīlāram, tostarp, pieņemot jaunas stratēģijas un datu vākšanas rīkus un nodrošinot, ka visi pieejamie instrumenti tiek izmantoti pīlāra mērķu īstenošanas un sasniegšanas sekmēšanai.

ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* **darba tiesību** ¹³ jomā, un mudina Moldovu turpināt pieskaņošanos tam. Ir vajadzīga turpmāka pieskaņošanās tādās jomās kā darba ņēmēju informēšana, konsultēšana un līdzdalība, darba apstākļi, darba laiks un darba tiesības transporta nozarē; vienlaikus ir jāpabeidz pieskaņošanās ES *acquis* attiecībā uz uzņēmumu nodošanu. Moldovai būs jāpieskaņojas ES *acquis* attiecībā uz darba ņēmēju norīkošanu darbā. ES uzsver, ka Moldovai ir jāstiprina administratīvās spējas izpildes un inspekcijas jomā, pieskaņojot tās starptautiskajiem darba standartiem.

ES atzīmē, ka Moldova plāno veikt ietekmes novērtējumu, lai noteiktu datumu, kad jāsāk īstenot Direktīva 2008/94/EK par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā.

ES atzīmē Moldovas daļējo pieskaņošanos ES *acquis* **darba aizsardzības** jomā. ES arī atzīmē, ka ir vajadzīga turpmāka pieskaņošanās ES *acquis* darba aizsardzības jomā, tostarp pamatdirektīvai, direktīvai par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, direktīvai par pagaidu vai pārvietojamiem būvlaukumiem, direktīvai par virszemes un apakšzemes minerālu ieguves rūpniecību, direktīvai par minerālu ieguvi ar urbšanas metodi, kā arī direktīvām, kas attiecas uz konkrētiem riskiem, tostarp ķīmiskiem, bioloģiskiem un fizikāliem faktoriem, piemēram, direktīvai par vibrācijas iedarbību, direktīvai par asu instrumentu radītu ievainojumu novēršanu slimnīcu un veselības aprūpes nozarē, direktīvai par mākslīgo optisko starojumu, direktīvai par ķīmikālijām, direktīvai par azbestu darbā un direktīvai par kancerogēniem, mutagēniem vai reproduktīvajai sistēmai toksiskām vielām. Ir jāpabeidz pieskaņošanās direktīvai par kravu apstrādi ar rokām, direktīvai par darba vietām, direktīvai par sprādzienbīstamu vidi, direktīvai par eksponētību troksnim, elektromagnētisko lauku direktīvai, direktīvai par ceturto sarakstu ar darbavietā pieļaujamās iedarbības orientējošām robežvērtībām un direktīvai par piekto sarakstu ar darbavietā pieļaujamās eksponētības orientējošām robežvērtībām. ES arī atgādina, ka Moldovai ir jāpieskaņojas direktīvām par darbu uz zvejas kuģiem un medicīnisko palīdzību uz kuģiem. Moldovai ir jānodrošina, ka valsts tiesību aktos ir iekļauti arī atjauninājumi, kas ieviesti ES darba aizsardzības direktīvās. ES atzīmē, ka Moldovai ir daļējs sagatavotības līmenis attiecībā uz darba aizsardzības institucionālajiem aspektiem. Tai ir jāstiprina institucionālās spējas izpildes un inspekcijas jomā, pieskaņojot tās starptautiskajiem darba standartiem.

¹³ Attiecībā uz novērtējumu par ES *acquis* par darba apstākļiem, darba laiku un darba ņēmēju norīkošanu darbā autotransporta jomā skatīt ES nostāju par 4. kopu, 14. sadaļu (Transports).

ES atzīmē, ka attiecībā uz **sociālo dialogu** Moldovā ir ieviests pamata institucionālais un tiesiskais satvars. ES uzsver, ka Moldovai ir jāstiprina institucionālais satvars atbilstoši ES standartiem un praksei sociālā dialoga jomā, jāuzlabo gan divpusējais, gan trīspusējais sociālais dialogs un jānodrošina sociālo partneru spēju veidošana.

ES norāda, ka attiecībā uz **nodarbinātības politiku** Moldova ir panākusi daļēju pieskaņotību ES *acquis* par kopēju sistēmu nodarbinātības politikas, sociālās ekonomikas un taisnīgas pārkārtošanās jomā, kā arī par nodarbinātības atbalsta shēmām un jaunatnes nodarbinātību. ES atgādina, ka vēl vairāk ir jāstiprina aktīvi darba tirgus pasākumi un nodarbinātības atbalsta shēmas, jo īpaši jauniešiem, ilgstošiem bezdarbniekiem un neaizsargātām grupām, tostarp darba ņēmējiem ar invaliditāti. Moldovai būtu arī jāstiprina savas institucionālās spējas īstenot šos pasākumus. Turklāt būtu jāstiprina Valsts nodarbinātības aģentūra, un tai būtu jādod iespēja reaģēt uz strukturālām izmaiņām darbaspēka pieprasījumā.

Attiecībā uz taisnīgu pārkārtošanos ES atgādina to, ka Moldovai, īstenojot ES 2030. gada un – pats svarīgākais – 2050. gada klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām, kā arī emisiju samazināšanas saistības, ir jānodrošina visu sabiedrību un visu valdību aptveroša pieeja, īpašu uzmanību pievēršot pārkārtošanās uz klimatneitralitāti distributīvajai ietekmei uz visneaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, nevienu neatstājot novārtā.

ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* **sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas** institucionālo aspektu jomā. ES arī norāda, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES politikai ilgtermiņa aprūpes un bērnu aizsardzības un aprūpes jomā. ES aicina Moldovu stiprināt sociālās aizsardzības sistēmu un uzlabot piekļuvi tai, jo īpaši uzlabojot sociālo pabalstu adekvātumu, aptvērumu un mērķtiecību, īpašu uzmanību pievēršot bērniem, māsasaimniecībām ar zemiem ienākumiem un personām ar invaliditāti, un īstenojot visaptverošas stratēģijas nabadzības mazināšanai un sociālajai iekļaušanai. ES arī aicina Moldovu panākt progresu deinstitucionalizācijas jomā un vēl vairāk veicināt personu ar invaliditāti, tostarp vecāka gadagājuma cilvēku ar invaliditāti un bērnu ar invaliditāti, neatkarīgu dzīvi saskaņā ar ES principiem par kopienā balstītu aprūpi un bērna tiesībām, kā arī turpināt attīstīt bērnu aprūpes pakalpojumus. ES aicina Moldovu nodrošināt vienlīdzīgu un cenas ziņā pieejamu piekļuvi kvalitatīviem ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem visiem, kuriem tie ir vajadzīgi, līdztekus atbalstot neformālos aprūpētājus.

ES norāda, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* par **nediskriminēšanu** un vienlīdzīgu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un sociālajā politikā. ES aicina Moldovu turpināt pieskaņot savus tiesību aktus ES *acquis* un veikt pasākumus, lai risinātu šos jautājumus, cita starpā vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību un sieviešu nepietiekamo pārstāvību nozarēs, kurās dominē vīrieši. ES aicina Moldovu nodrošināt attiecīgo pasākumu īstenošanu un nodrošināt efektīvu sieviešu un vīriešu līdztiesību nodarbinātības un sociālajā politikā.

ES atzīmē, ka Moldovas institucionālais un leģislatīvais satvars ir daļēji pieskaņots ES *acquis* attiecībā uz **Eiropas Sociālo fondu**. ES aicina Moldovu uzlabot spējas valsts struktūrās, lai nodrošinātu to gatavību pārvaldīt ESF.

ES norāda, ka Moldova ir ieviesusi pasākumus un programmas **korupcijas apkarošanai sociālajā un nodarbinātības jomā**, un uzsver, ka būtu jānodrošina šādu pasākumu īstenošana un efektivitāte, kā arī ciešāka sadarbība starp tiesībsardzības iestādēm. Ir vajadzīga turpmāka pieskaņošanās ES *acquis* trauksmes cēlēju aizsardzības jomā, kā arī pasākumi, lai uzlabotu darba inspekciju integritāti un pārskatatbildību darba inspekcijās. Komisija aicina Moldovas iestādes par prioritāti noteikt korupcijas apkarošanas pasākumu un pārraudzības mehānismu īstenošanu, jo īpaši stiprinot administratīvās spējas visās attiecīgajās iestādēs.

20. sadaļa – Uzņēmējdarbības un rūpniecības politika

ES atzīmē, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies **ES rūpniecības politikas horizontālajiem aspektiem**, jo īpaši attiecībā uz digitalizāciju, zaļo pārkārtošanos un noturību. ES aicina Moldovu turpināt īstenot pieskaņošanos šiem horizontālajiem aspektiem, jo īpaši dekarbonizācijas un ekonomiskās drošības jomā. ES mudina valsti turpināt centienus veicināt sociālo uzņēmējdarbību un korporatīvo sociālo atbildību.

ES uzsver Moldovas plašo stratēģisko industriālo pieeju, kas vērsta uz investīcijām un reģionālu nozaru attīstību. ES aicina Moldovu stiprināt MVU un klasteru internacionalizāciju, palielinot to dalību ES programmās. ES norāda, ka **uzņēmējdarbības politikas un instrumentu** jomā Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES MVU politikai un instrumentiem. Valsts ir parādījusi, ka pastāv saskaņots MVU politikas satvars un stratēģija. ES uzsver, ka Moldovai ir jāpārskata sava MVU definīcija. ES aicina Moldovu izzināt iespējas, ko sniedz Vienotā tirgus programma, tostarp iniciatīvas par klasteru sadarbību, Eiropas Biznesa atbalsta tīkls un programma “*Erasmus* jaunajiem uzņēmējiem”. ES arī aicina Moldovu nodrošināt pilnīgu pieskaņošanos ES *acquis* par maksājumu kavējumiem, jo ES regulas priekšlikuma pamatā ir Maksājumu kavējumu direktīva.

ES norāda, ka Moldova ir daļēji pieskaņojusies ES *acquis* par konkrētām rūpniecības iniciatīvām. ES aicina Moldovu vēl vairāk uzlabot ilgtspēju, jo īpaši tūrisma, tekstilizstrādājumu un būvniecības jomā, kā arī datu pārvaldību un datu vākšanu tūrisma jomā. ES arī aicina Moldovu jo īpaši pastiprināt centienus tajās nozarēs, kurās nepieciešama turpmāka pieskaņošanās ES *acquis*, tostarp būvniecībā, kalnrūpniecībā, kritisko izejvielu jomā, aizsardzībā un tērauda rūpniecībā.

ES atzinīgi vērtē to, ka Moldovā ir izveidotas iestādes un ieviestas stratēģijas korupcijas apkarošanai rūpniecības un uzņēmējdarbības jomā. ES aicina Moldovu turpināt centienus korupcijas apkarošanas jomā, jo īpaši, integrējot uzņēmējdarbības integritāti valsts stratēģijās un reģionālajās platformās.

25. sadaļa – Zinātne un pētniecība

ES atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz **pētniecības un inovācijas politiku** Moldova ir pilnībā asociēta vadošajā pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” un ir uz pareizā ceļa, lai vēl vairāk palielinātu savu dalību šajā pamatprogrammā. Tomēr ES aicina Moldovu palielināt privātā sektora, jo īpaši inovatīvu MVU, dalību programmā.

ES atzinīgi vērtē to, ka Moldova sekmīgi virzās uz integrāciju Eiropas Pētniecības telpā, un tai būtu jāturpina aktīvi piedalīties attiecīgajos Eiropas Pētniecības telpas forumos un darbībās. ES aicina Moldovu turpināt stiprināt savas spējas, lai vairāk integrētos Eiropas Pētniecības telpā, tostarp, nodrošinot to, ka pastāv visaptverošs valsts institucionālais satvars ar skaidru pienākumu sadalījumu, kā arī atbilstošu personālu. Turklāt ES aicina Moldovu pakāpeniski palielināt investīciju līmeni pētniecībā un inovācijā, tostarp publisko finansējumu.

ES mudina Moldovu turpināt darbu pie viedās specializācijas stratēģijas un valsts attīstības stratēģijas īstenošanas, lai uzlabotu tās pētniecības un inovācijas ekosistēmu.

ES atgādina, ka Moldovai būtu jāuzlabo Eiropas inovācijas rezultātu pārskata (*EIS*) rādītāji.

ES atzinīgi vērtē to, ka Moldovā ir izveidots leģislatīvais un institucionālais satvars **korupcijas apkarošanai pētniecības un zinātnes jomā**. ES uzsver, ka Moldovai ir jāstiprina šis satvars un tā efektivitāte, sistemātiski vācot un analizējot ar korupciju saistītus statistikas datus un uzlabojot atklāšanas un sankciju mehānismus, kā arī jāturpina regulāra uzraudzība, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu pētniecības un inovācijas jomā.

26. sadaļa – Izglītība un kultūra

ES atzīmē, ka Moldova ir panākusi daļēju pieskaņošanos ES *acquis* izglītības un mācību jomā. ES atzinīgi vērtē Moldovas ieinteresētību iesaistīties programmā “*Erasmus+*”. ES uzsver, ka Moldovai ir jānodrošina pietiekams budžets izglītībai saskaņā ar tās iecerēm un mērķiem. ES aicina Moldovu turpināt centienus attiecībā uz datu vākšanu un izglītības pārvaldības informācijas sistēmas izmantošanu politikas veidošanā, nodrošinot pilnīgu sadarbību starp izglītības apakšnozarēm un regulāru publisku ziņošanu. ES uzsver, ka Moldovai ir jāpieliek papildu pūles, lai nodrošinātu piekļuvi pirmsskolas izglītībai un aprūpei un tās ilgtspēju un lai visiem bērniem nodrošinātu nepārtrauktu, iekļaujošu un cenas ziņā pieejamu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un aprūpei, tostarp lauku apvidos un nepietiekami apkalpotos apgabalos. ES aicina Moldovu turpināt centienus īstenot uz kompetencēm balstītu izglītību, atbalstīt skolotājus un pasniedzējus ar piemērotiem rīkiem un mācībām, lai efektīvi nodrošinātu kvalitatīvu mācīšanos, un stiprināt digitālās prasmes.

ES arī aicina Moldovu augstākās izglītības jomā pilnībā īstenot Boloņas svarīgākās saistības un pieskaņoties Tirānas un Romas komunikē, jo īpaši saistībā ar sociālo dimensiju un akadēmiskajām vērtībām. ES atgādina, ka Moldovai ir jāpanāk pietiekams progress, lai sasniegtu Eiropas augstākās izglītības telpas ietvaros noteiktos mērķus, un ir jāievieš uzraudzības sistēma, kas ļauj ticami sekot līdzi šo mērķu sasniegšanai.

ES norāda, ka Moldova ir panākusi daļēju pieskaņošanos ES *acquis* **profesionālās izglītības un apmācības** (PIA), nodarbināmības prasmju un mūžizglītības jomā. ES uzsver, ka Moldovai ir jānodrošina pietiekami resursi PIA sistēmas optimizācijai saskaņā ar darba tirgus vajadzībām, lai uzlabotu meiteņu un neaizsargātu grupu līdzdalību, tostarp spēju veidošanai un PIA skolotāju skaita palielināšanai un darba kvalitātes paaugstināšanai. ES aicina Moldovu pastiprināt mūžizglītības koordināciju un paplašināt tās sniegtās iespējas. ES arī aicina Moldovu veicināt mikrokvalifikāciju izmantošanu un apsvērt iespēju izveidot individuālus mācību kontus. ES atzinīgi vērtē to, ka Moldova ir Eiropas Mācekļību alianses biedre, un aicina Moldovu šīs dalības ietvaros īstenot Padomes 2018. gada Ieteikumu par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai.

ES atzinīgi vērtē Moldovas labo progresu **jaunatnes jomā**, vienlaikus atzīmējot tās daļējo pieskaņošanos attiecīgajam ES *acquis*. ES aicina Moldovu kā galvenos mērķus paredzēt to, ka ir jāturpina par prioritāti noteikt darbu ar jaunatni un jauniešu līdzdalību un ka ir jāturpina ievērot Eiropas programmu darbam ar jaunatni. ES arī aicina Moldovu nodrošināt stratēģisko mērķu efektīvu īstenošanu valsts un vietējā līmenī.

ES atzīmē Moldovas daļējo pieskaņošanos ES *acquis* **sporta jomā** un uzsver, ka Moldovai ir jāturpina tiesību aktu pieskaņošana ES *acquis* sporta jomā un jāstiprina godprātības pasākumi sportā, tostarp antidopinga pasākumi, laba pārvaldība un spēļu rezultātu sarunāšanas novēršana.

ES norāda, ka Moldova ir panākusi daļēju pieskaņošanos ES *acquis* **kultūras jomā**. ES aicina Moldovu īstenot Valsts stratēģiju kultūras un kultūras mantojuma jomā 2025.–2035. gadam. ES aicina Moldovu pieņemt skaidrus, pārredzamus un efektīvus kultūras mantojuma aizsardzības un nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas pasākumus un nodrošināt to izpildi. ES aicina Moldovu arī turpmāk nodrošināt kultūras un radošajām organizācijām un profesionāliem iespējas sadarboties ar partneriem ES valstīs, jo īpaši, piedaloties ES programmā kultūras un radošo nozaru atbalstam. Šajā sakarībā ES atzinīgi vērtē to, ka Moldova ir parakstījusi nolīgumu par to, ka valsts no 2026. gada 1. janvāra tiek asociēta Savienības pamatprogrammā “Radošā Eiropa”, kuras mērķis ir atbalstīt kultūras un radošās nozares, lai Moldovas kultūras un radošo nozaru organizācijas varētu gūt labumu no uzaicinājumiem, kas publicēti saskaņā ar programmu.

ES atzinīgi vērtē Moldovas panākto progresu **korupcijas apkarošanā izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras jomā** attiecībā uz izpildi, institucionālo spēju veidošanu un pārskatatbildību visās nozarēs.

29. sadaļa – Muitas savienība

ES atzinīgi vērtē Moldovas panākto progresu attiecībā uz pieskaņošanos ES *acquis* **muitas tiesību aktu** jomā. ES pozitīvi vērtē Moldovas Muitas kodeksa augsto pieskaņotības līmeni Savienības Muitas kodeksam.

ES uzsver, ka Moldovai ir jāturpina savu **tiesisko regulējumu** pieskaņot ES *acquis* šajā jomā. Jo īpaši – Moldovai būtu jāturpina savus valsts tiesību aktus pieskaņot Savienības Muitas kodeksam un attiecīgajiem sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī citiem Savienības tiesību aktiem muitas jomā, piemēram, tiesību aktiem par atbrīvojumiem no muitas nodokļiem, par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā, kultūras priekšmetiem, skaidru naudu, narkotisko vielu prekursoriem un divējāda lietojuma precēm. Moldovai būtu pakāpeniski jāatceļ Moldovas Muitas kodeksā paredzētie pārejas noteikumi, tostarp noteikumi par ārvalstu preču pārstrādi brīvajās zonās, kas piemērojami uzņēmumiem, kuri šajās zonās veica uzņēmējdarbību pirms 2024. gada 1. janvāra.

Attiecībā uz iespējamo turpmāko lūgumu piešķirt pārejas laiku saistībā ar muitas režīmu ārpussavienības preču pārstrādei brīvajās zonās rezidentiem, kas minētajās zonās veica uzņēmējdarbību pirms 2024. gada 1. janvāra, ES uzskata, ka šāda atkāpe ierobežotam skaitam uzņēmumu nav vajadzīga, ņemot vērā Savienības Muitas kodeksa 247. pantu, kurā noteiktas procedūras ārpussavienības preču apstrādei brīvajās zonās, lai nodrošinātu efektīvu muitas uzraudzību. Tāpēc ES aicina Moldovu pēc iespējas drīzāk procedūras ārvalstu preču pārstrādei brīvajās zonās pieskaņot Savienības Muitas kodeksa noteikumiem, nepiemērojot izņēmumus konkrētiem uzņēmumiem.

ES atzinīgi vērtē Moldovas pietiekamās **administratīvās un operatīvās spējas** veikt savus pašreizējos muitas uzdevumus. Ņemot vērā pieaugošo atbildību un turpmākos pienākumus, kas izriet no ES *acquis* piemērošanas, ES aicina Moldovu stiprināt savas administratīvās un operatīvās spējas muitā, tostarp korupcijas apkarošanas regulējumu. ES atzinīgi vērtē Muitas dienesta reorganizāciju, kuras mērķis ir optimizēt iekšējo organizāciju, centralizējot konkrētas funkcijas, piemēram, riska analīzi, pēcmuitošanu un auditu, un uzlabojot uzdevumu un pienākumu sadali. ES uzsver, ka Moldovai ir jāturpina automatizēt muitas procedūras, kā arī attīstīt un modernizēt savas muitas IT sistēmas saskaņā ar ES prasībām, lai nodrošinātu sadarbību ar ES digitālo muitas vidi. ES atgādina, ka Moldovai ir jāpiešķir pietiekami finanšu resursi un cilvēkresursi visām notiekošajām un plānotajām IT izstrādēm, tostarp izstrādēm, kas saistītas ar turpmāku ES digitālās muitas vides attīstību.

ES atzinīgi vērtē to, ka Moldovā ir ieviestas korupcijas apkarošanas struktūras un pasākumi **korupcijas apkarošanai muitas jomā**, taču uzsver, ka, ņemot vērā pievienošanos, šie pasākumi ir jāstiprina. ES uzsver, ka Moldovai ir jānodrošina pienācīgas administratīvās un operatīvās spējas un muitas administrācijas integritāte, kā arī vajadzīgā infrastruktūra tās centrālajās un vietējās muitas iestādēs, lai īstenotu savus tiesību aktus muitas jomā un nodrošinātu to izpildi, kā arī lai efektīvi kontrolētu un uzraudzītu pārrobežu plūsmas.

ES uzsver, cik svarīgi ir stiprināt sadarbību ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un ES dalībvalstīm, lai atklātu, izmeklētu un apkarotu pārrobežu krāpšanu muitas jomā un citas nelikumīgas darbības, par ko pastāv aizdomas.

* * *

Ņemot vērā Moldovas sagatavošanās darbu pašreizējo stāvokli un ar nosacījumu, ka Moldova izpilda starpposma kritērijus attiecībā uz 1. kopu, ES norāda, ka, ievērojot to, ka Moldovai ir jāturpina progress pieskaņošanās procesā turpmāk minētajās sadaļās aptvertajam ES *acquis* un tā īstenošanā, un neskarot nekādus papildu nosacījumus, kas paredzēti turpmākajos kritērijos, kuri noteikti attiecībā uz 3. kopu, tās varēs provizoriski slēgt tikai pēc tam, kad ES būs vienojusies par to, ka ir izpildīti turpmāk minētie kritēriji.

10. sadaļa – Digitālā pārveide un mediji

- Moldova ir panākusi augstu pieskaņotības līmeni ES *acquis* elektronisko sakaru jomā, tostarp noteikumiem par Valsts regulatīvās iestādes neatkarību, par digitālajiem pakalpojumiem un tirgiem, digitālo uzticamību un kiberdrošību, datiem, pusvadītājiem, mākslīgo intelektu un audiovizuālo mediju pakalpojumiem.
- Moldova ir parādījusi, ka tai ir pietiekamas administratīvās spējas, lai nodrošinātu, ka tiek izpildīti valsts tiesību akti, kuri pieskaņoti ES *acquis* tādās jomās kā elektroniskie sakari, digitālie pakalpojumi un tirgi, digitālā uzticamība un kiberdrošība, dati, pusvadītāji, mākslīgais intelekts un audiovizuālo mediju pakalpojumi. Moldova līdz pievienošanās brīdim nodrošina pilnīgu atbilstību mediju *acquis* prasībām, lai nodrošinātu mediju brīvību un plurālismu. Moldova līdz pievienošanās brīdim arī nodrošina attiecīgo valsts regulatīvo iestāžu pilnīgu neatkarību.

16. sadaļa – Nodokļi

- Moldova ir panākusi augstu pieskaņotības līmeni ES *acquis* tajās jomās, kurās nepieciešama turpmāka pieskaņošanās, jo īpaši attiecībā uz tiešajiem un netiešajiem nodokļiem, tostarp PVN, akcīzes nodokļiem, automobiļu nodokļiem, kā arī administratīvo sadarbību nodokļu jomā. Tas ietver grafika pieņemšanu un īstenošanu, lai pakāpeniski pieskaņotos ES noteikumiem tādās jomās kā PVN un akcīzes nodokļi energoproduktiem, spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem, nodrošinot pieskaņošanas darbības jomai, atbrīvojumiem un minimālajām likmēm. Tas ietver arī to, ka tiek pieņemti un īstenoti noteikumi par informācijas apmaiņu, ļaunprātīgas rīcības novēršanu un uzņēmējdarbības nodokļiem.
- Moldova ir parādījusi, ka tai ir pienācīgas administratīvās spējas ar augstiem integritātes standartiem nodokļu administrācijā, kā arī vajadzīgā infrastruktūra gan centrālajā, gan vietējā līmenī, lai īstenotu nodokļu jomas tiesību aktus un nodrošinātu to izpildi un lai nodrošinātu efektīvu nodokļu iekasēšanu un pastāvīgus centienus apkarot korupciju nodokļu administrācijā. Moldova ir parādījusi, ka Centrālais koordinācijas birojs un Centrālais akcīzes koordinācijas birojs ir izveidojis atbilstošas struktūras un pasākumus, lai nodrošinātu, ka pievienošanās brīdī tajos strādā pietiekams skaits darbinieku un ka minētie biroji darbojas.
- Moldova ir panākusi pietiekamu progresu savas nodokļu administrācijas IT atbalsta sistēmu izstrādē, tostarp to sistēmu izstrādē, kas saistītas ar savstarpēju savienojamību un sadarbību ar attiecīgajām ES sistēmām, arī tām, kuras paredzētas PVN un akcīzes nodokļu administrēšanai, un tādu IT sistēmu izveidē, kuras nepieciešamas administratīvai sadarbībai nodokļu jomā un informācijas apmaiņai nodokļu jomā.

17. sadaļa – Ekonomikas un monetārā politika

- Moldova ir pieskaņojusi savu tiesisko regulējumu ES *acquis*, lai nodrošinātu centrālās bankas pilnīgu neatkarību, publiskā sektora monetārās finansēšanas aizliegumu un privileģētas piekļuves aizliegumu un lai tās centrālo banku varētu integrēt Eiropas Centrālo banku sistēmā.
- Moldova ir pieskaņojusi savu tiesisko regulējumu, lai izpildītu ES prasības attiecībā uz valsts budžeta struktūrām.

19. sadaļa – Sociālā politika un nodarbinātība

- Moldova savus tiesību aktus darba tiesību un darba aizsardzības jomā ir pieskaņojusi ES *acquis* un parādījusi, ka līdz pievienošanās brīdim būs izveidotas pienācīgas administratīvās struktūras un izpildes spējas, lai pareizi īstenotu ES *acquis* par darba tiesībām un darba aizsardzību, jo īpaši, stiprinot darba inspekciju sistēmu.
- Moldova ir pieskaņojusies ES *acquis* par sociālo aizsardzību un iekļaušanu un par nediskrimināciju un vienlīdzīgu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un sociālajā politikā un parāda, ka līdz pievienošanās brīdim būs izveidotas pienācīgas administratīvās struktūras un administratīvās un izpildes spējas.
- Moldova ir parādījusi, ka tai ir pienācīgas spējas, lai nodrošinātu tiesību aktu un politikas satvara efektīvu īstenošanu un izpildi nodarbinātības un sociālās politikas jomā, tostarp attiecībā uz plānošanas un darbības spējām, veicinātu efektīvu sociālo dialogu, kā arī lai nodrošinātu spējas Eiropas Sociālā fonda turpmākai pārvaldībai.

20. sadaļa – Uznēmējdarbības un rūpniecības politika

- Moldova ir ieviesusi un sāk īstenot visaptverošu rūpniecības stratēģiju saskaņā ar attiecīgajām ES politikas jomām.
- Moldova ir parādījusi, ka tai ir pienācīgas administratīvās spējas un koordinācijas līmenis starp attiecīgajām ministrijām un aģentūrām.

25. sadaļa – Zinātne un pētniecība

- Moldova ir parādījusi, ka tai ir vajadzīgās īstenošanas spējas, lai nodrošinātu lielākas investīcijas pētniecībā un zinātnē, jo īpaši publisko finansējumu.
- Moldova ir parādījusi, ka ir izveidojusi struktūras, lai stiprinātu pētniecības un inovācijas ekosistēmas, tostarp īstenojusi stratēģiju “Viedā Moldova” 2024.–2027. gadam un pasākumus privātā un publiskā sektora sadarbības uzlabošanai pētniecības un inovācijas jomā.
- Moldova īsteno Valsts pētniecības un inovācijas programmu 2024.–2027. gadam, jo īpaši, lai atbalstītu turpmāku integrāciju Eiropas Pētniecības telpā.

26. sadaļa – Izglītība un kultūra

- Moldova ir parādījusi, ka tā ir ieviesusi nepieciešamo institucionālo un politikas satvaru, attiecīgu budžeta plānošanu un korupcijas apkarošanas pasākumus, lai sasniegtu ES politikas mērķus izglītības un mācību jomā, tostarp profesionālās izglītības un apmācības, jaunatnes, sporta un kultūras jomā. Tas ietver pasākumus nolūkā novērst neatbilstību tiem mērķrādītājiem, kuri noteikti Eiropas izglītības telpas ietvaros, un pakāpeniski izveidot uzticamu un sadarbībspējīgu uzraudzības sistēmu, kas sekotu līdzi rezultātiem visās izglītības apakšnozarēs.

29. sadaļa – Muitas savienība

- Moldova ir panākusi augstu pieskaņotības līmeni tajās jomās, kurās nepieciešama turpmāka pieskaņošanās, jo īpaši saistībā ar Savienības Muitas kodeksu un attiecīgajiem sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī citiem Savienības tiesību aktiem muitas jomā, piemēram, tiesību aktiem par atbrīvojumiem no muitas nodokļiem, par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā, kultūras priekšmetiem, skaidru naudu, narkotisko vielu prekursoriem un divējāda lietojuma precēm.
- Moldova ir parādījusi, ka tai ir pienācīgas administratīvās un operatīvās spējas ar augstiem muitas administrācijas integritātes un darbības standartiem, kā arī vajadzīgā infrastruktūra tās centrālajās, reģionālajās un vietējās muitas iestādēs, lai īstenotu savus tiesību aktus muitas jomā un nodrošinātu to izpildi, efektīvi kontrolētu un uzraudzītu pārrobežu plūsmas un nodrošinātu pastāvīgus centienus apkarot korupciju muitas nozarē.
- Moldova ir parādījusi pietiekamu progresu tādu digitālo muitas sistēmu sagatavošanā un izstrādē, kas vajadzīgas, lai īstenotu Savienības Muitas kodeksu un citus Savienības tiesību aktus muitas jomā, sagatavojot un pieņemot valsts IT stratēģiju un īstenošanas plānu muitas jomā un nodrošinot nepieciešamos budžeta resursus un cilvēkresursus, kas ļautu izstrādāt šīs digitālās muitas sistēmas un nodrošināt to sadarbību ar ES digitālo muitas vidi.

* *

To, cik sekmīgi notiek pieskaņošanās ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem un to īstenošana, turpinās pārraudzīt visā sarunu laikā. ES uzsver, ka tā vēltīs īpašu uzmanību visu iepriekš minēto konkrēto jautājumu pārraudzībai, lai nodrošinātu Moldovas administratīvās spējas, tās spēju pilnībā pabeigt tiesību aktu pieskaņošanu visās šīs kopas jomās, kā arī turpmāku progresu īstenošanā un izpildes nodrošināšanā. Īpaša uzmanība ir jāvelta saiknēm starp šo kopu un citām sarunu kopām. Moldovas tiesību aktu atbilstību ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem, kā arī tās īstenošanas spēju var galīgi izvērtēt tikai vēlākā sarunu posmā. Papildus visai informācijai, ko ES var prasīt sarunām par šo kopu un kas jānodrošina konferences vajadzībām, ES aicina Moldovu regulāri sniegt sīki izstrādātu rakstisku informāciju Asociācijas padomei par ES *acquis* īstenošanā panākto progresu.

Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, konferencei attiecīgā brīdī būs jāatgriežas pie šīs kopas izskatīšanas.

Turklāt ES atgādina, ka laikā no 2026. gada 7. oktobra līdz sarunu noslēgumam ES *acquis* varētu tikt papildināts ar jauniem elementiem.